

Töökeskonna bioloogiliste ohutegurite 2025. aasta konventsioon (nr 192)

Preambul

Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni peakonverents,

mille kutsus Genfis kokku Rahvusvahelise Tööstöö büroo haldusnõukogu ja mille saja kolmeteistkümnes istungjärk toimus 2. juunil 2025. aastal,

meenutades Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni pühalikku põhikirjalist kohustust edendada maailma riikide seas programme, mis saavutavad kõigil ametikohtadel töötavate töötajate elu ja tervise piisava kaitse,

meenutades ohutu ja tervisliku töökeskonna lisamist Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste raamistikku Rahvusvahelise Töökonverentsi 110. istungijärgul (2022),

arvestades eesmärki luua õiguslik raamistik bioloogiliste ohuteguritega seotud ohutu ja tervisliku töökeskonna aluspõhimõtte ja õiguse austamiseks, edendamiseks ja teostamiseks, sealhulgas sätted valmisoleku ja reageerimise korra kohta töökeskonnas esinevate bioloogiliste ohuteguritega seotud hädaolukordade tõhusaks ohjamiseks, võttes arvesse uusi ja uuesti esilekerkivaid ohutegureid ja riske,

rõhutades rahvusvahelise poliitika ühtsuse ja koostöö edendamise tähtsust töökeskonna bioloogiliste ohutegurite põhjustatud haiguste ja vigastuste ennetamisel,

tunnistades tööohutuse ja töötervishoiu 1981. aasta konventsiooni (nr 155) ning tööohutust ja töötervishoidu edendava raamistiku 2006. aasta konventsiooni (nr 187), mida peetakse 2022. aastal muudetud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsiooni (1998) tähenduses põhikonventsioonideks, ning 2002. aastal konventsioonile nr 155 lisatud protokollile ja töötervishoiuteenuste 1985. aasta konventsiooni (nr 161) asjakohasust,

nentides vajadust muuta Siberi katku ärahoidmise 1919. aasta soovitus (nr 3) ja kõrvaldada töökeskonnas esinevaid muid ohutegureid hõlmav puudujääk rahvusvahelistes tööstandardites,

nentides, et käesolev konventsioon on esimene rahvusvaheline õigusakt, mis käsitleb ülemaailmsel tasandil konkreetset bioloogilisi ohutegureid töökeskonnas,

rõhutades vajadust edendada töökeskonna bioloogiliste ohuteguritega seotud tööohutuse ja töötervishoiu tõhusat juhtimist asjaomaste osalejate, sealhulgas rahvatervise ja tööohutuse ja töötervishoiu asutuste ning tööandjate ja töötajate organisatsioonide koostöövahendite ja meetmete abil nende vastavates pädevusvaldkondades,

olles otsustanud vastu võtta teatavad ettepanekud, mis on seotud tööohutuse ja töötervishoiu kaitsega bioloogiliste ohutegurite eest, mis on istungijärgu päevakorra neljas punkt,

olles otsustanud nende ettepanekute alusel vastu võtta rahvusvahelise konventsiooni,

võtab kolmeteistkümnendal juunil kahe tuhande kahekümne viiendal aastal vastu järgmise konventsiooni, mida võib nimetada töökeskkonna bioloogiliste ohutegurite 2025. aasta konventsiooniks.

I. Mõisted ja kohaldamisala

Artikkel 1

Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *bioloogilised ohutegurid* – mis tahes mikroorganismid, rakud või rakukultuurid, endoparasiidid või mitterakulised mikrobioloogilised isendid, sealhulgas geneetiliselt muundatud mikroorganismid, ning nendega seotud allergeenid ja toksiinid, samuti taimse või loomse päritoluga allergeenid, toksiinid ja ärritajad, mis võivad kahjustada inimese tervist tööga seotud kokkupuute korral. Töökeskkonnas bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest põhjustatud inimese tervise kahjustus hõlmab haigusi ja vigastusi;
- b) *kokkupuude bioloogiliste ohuteguritega töökeskkonnas* – sündmus, mille käigus töötaja puutub kokku töökeskkonna bioloogiliste ohuteguritega või viibib nende vahetus läheduses. Kokkupuude hõlmab tööga seotud tegevusi ja rahvatervise olukordi. Nakkuse või kahju tekkimise potentsiaal on lahutamatu seotud leviku- ja kokkupuuteteedega, mida on oluline arvesse võtta asjakohaste ennetusstrateegiatega ja -meetmetega väljatöötamisel;
- c) *bioloogiline risk* – bioloogilise ohuteguriga kokkupuutest põhjustatud ohtliku sündmuse esinemise tõenäosuse ja sellest sündmusest põhjustatud inimeste vigastuse või tervisekahjustuse raskusastme kombinatsioon;
- d) *bioloogiliste riskide hindamine pädevate asutuste poolt* – pädevate asutuste läbi viidav süstemaatiline protsess bioloogiliste ohutegurite tuvastamiseks ja riskide hindamiseks, et toetada regulatiivse raamistiku või suuniste väljatöötamist asjakohaste ja proportsionaalsete riskikontrollimeetmete võtmiseks tehtava tööga seotud bioloogiliste riskide vastu. Hindamisel võetakse arvesse:
 - i) ohutegurite omadusi, sealhulgas nende potentsiaali kahjustada inimeste tervist ja selle kahjustuse raskusastet;
 - ii) tõhusa diagnostika, ennetuse ja ravi kättesaadavust;
 - iii) riske rahvatervisele seoses elanikkonnas või keskkonnas levimisega;
- e) *töötajad* – kõik töötavad isikud, sealhulgas avaliku sektori töötajad.

Artikkel 2

1. Konventsiooni kohaldatakse kõigi töötajate suhtes kõikides majandusharudes.
2. Konventsiooni ratifitseerinud liige võib pärast asjaomaste tööandjate ja töötajate kõige esinduslikumate organisatsioonidega konsulteerimist ning bioloogilisi riske ja kohaldatavaid ennetus- ja kaitsemeetmeid käsitleva pädevate asutuste hinnangu alusel jätta konventsiooni kohaldamisalast osaliselt või täielikult välja teatavad majandusharud või

piiratud töötajate kategooriad, mille suhtes selle kohaldamine tekitaks olulisi probleeme, tingimusel, et säilib ohutu ja tervislik töökeskkond.

3. Kõik liikmed, kes kasutavad eelmises lõikes sätestatud võimalust, loetlevad Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni põhikirja artikli 22 kohaselt esitatavas esimeses aruandes konventsooni kohaldamise kohta konkreetsed majandusharud või töötajate kategooriad, mis on selliselt välja jäetud, esitades nende väljajätmise põhjused ja kirjeldades kõiki meetmeid, mis on võetud väljajäetud töötajate piisava kaitse tagamiseks, ning märgivad järgnevas aruannetes kõik laiema kohaldamise suunas tehtud edusammud. Liikmed teevad kõik endast oleneva, et väljajätmine esimesel võimalusel lõpetada.

II. Riiklik poliitika

Artikkel 3

Iga liige integreerib kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga ning tööandjate ja töötajate kõige esinduslikumate organisatsioonidega konsulteerides kaitse töökeskkonna bioloogiliste ohuteguritega kokkupuute eest oma riiklikku tööohutuse ja töötervishoiu poliitikasse, lähtudes pädevate asutuste poolt läbi viidud bioloogiliste riskide hindamisest, ning vaatab selle poliitika korrapäraselt läbi.

Artikkel 4

Seoses töökeskkonna bioloogiliste ohuteguritega võetakse riiklikus poliitikas arvesse järgmist:

- a) muud asjakohased poliitikad, sealhulgas rahvatervise ja keskkonna valdkonnas, kui need poliitikad on kooskõlas tööohutuse ja töötervishoiu nõuetega, täiendavad või parandavad neid;
- b) parim kättesaadav teave tööohutuse ja töötervishoiu juhtimise kohta seoses bioloogiliste ohuteguritega töökeskkonnas;
- c) vajadus töötada välja töökeskkonna bioloogiliste ohutegurite ja riskidega, sealhulgas uute või uuesti esilekerkivate ohutegurite ja riskidega kokkupuute tõhusa haldamise kord ning ennetus-, valmisoleku- ja reageerimismeetmed, näiteks plaanid ja protseduurid nende ohtudega seotud õnnetuste ja hädaolukordade korral tegutsemiseks, võttes arvesse töötajate füüsilist ja vaimset tervist ja heaolu ning vajaduse korral ka vajadust tööandjate toetusmehhanismide järele;
- d) kliima- ja keskkonnariskide mõju bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutele töökeskkonnas ning vajadus võtta asjakohaseid meetmeid tuvastatud riskide ennetamiseks ja nendega tegelemiseks;
- e) tööohutuse ja töötervishoiu 1981. aasta konventsiooni (nr 155) ning tööohutust ja töötervishoidu edendava raamistiku 2006. aasta konventsiooni (nr 187) ja vajaduse korral muude asjakohaste rahvusvaheliste tööstandardite asjakohased sätted;
- f) vajadus tagada asjakohastel juhtudel perspektiiv, mis arvestab kõiki töötajaid, sealhulgas naiste ja meeste erinevat kokkupuute- ja riskitaset.

Artikkel 5

Töökeskkonnas esinevate ohutegurite kohta parima võimaliku teabe saamiseks võtab iga liige tööandjate ja töötajate kõige esinduslikumate organisatsioonidega konsulteerides vastavalt vajadusele ja kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga meetmeid, et:

- a) vahetada teavet ja koordineerida tegevust riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil asjaomaste riiklike asutuste, sealhulgas rahvatervise ja tööohutuse ja töötervishoiu asutuste, samuti teadusasutuste ja asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonide vahel;
- b) edendada uusi teadusuuringuid, kui olemasolev teave on ebapiisav.

Artikkel 6

Iga liige võtab pärast tööandjate ja töötajate kõige esinduslikumate organisatsioonidega konsulteerimist vastu erisätted, et:

- a) kaitsta konfidentsiaalset teavet, mille avalikustamine konkurendile võib kahjustada tööandja äritegevust, tingimusel, et see ei ohusta töötajate ohutust ja tervist, ning kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga;
- b) tagada töötajatele ja nende esindajatele lihtne ja konfidentsiaalne juurdepääs asjakohastele ja tõhusatele mehhanismidele, mis võimaldavad teatada töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutumisega seotud riiklike õigusaktide rikkumisest;
- c) tagada, et nendest rikkumistest teatajad on kaitstud survemeetmete eest.

III. Ennetus- ja kaitsemeetmed

Artikkel 7

1. Kooskõlas siseriikliku õiguse ja tavaga ning tööandjate ja töötajate kõige esinduslikumate organisatsioonidega konsulteerides töötab iga liige välja, avalikustab ning vaatab korrapäraselt läbi ja ajakohastab ennetus- ja kaitsemeetmete ning vajaduse korral ettevaatusabinõude riikliku korra ja suunised bioloogiliste ohutegurite ja riskide kontrollimiseks töökeskkonnas, tuginedes pädevate asutuste läbiviidud bioloogiliste riskide hindamise tulemustele.

2. Nimetatud korra ja suunistega:

- a) edendatakse kokkupuutuvate töötajate kaitse pidevat parandamist;
- b) võetakse arvesse tekkivaid ja uuesti esilekerkivaid ohutegureid ja riske;
- c) nähakse ette erisätted:
 - i) sektoritele ja ametitele, kus töötajatel on suur risk saada tuvastatud kahju bioloogiliste ohuteguritega kokkupuute tõttu;

- ii) töötajatele, kes võivad vajada erilist kaitset, võttes arvesse vajadust tagada, et see ei tooks kaasa diskrimineerimist ega aitaks kaasa segregatsioonile tööturul;
- d) nähakse ette valmisoleku- ja reageerimismeetmed, nagu plaanid ja protseduurid, töökeskkonnas bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest tingitud õnnetuste ja hädaolukordade korral tegutsemiseks.

Artikkel 8

1. Iga liige pakub tööandjatele, töötajatele ja nende esindajatele õigeaegselt teavet ja tuge seoses ennetus- ja kaitsemeetmete ning vajaduse korral ettevaatusabinõudega töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohutegurite ja riskide kontrollimiseks, tuginedes pädevate asutuste läbiviidud bioloogiliste riskide hindamisele.
2. Teave esitatakse ligipääsetaval kujul ja arusaadavas keeles, see vaadatakse korrapäraselt läbi ja seda ajakohastatakse vastavalt vajadusele, et kajastada uusimaid teaduslikke ja tehnilisi teadmisi.

IV. Töötervishoid ja töötervishoiuteenused

Artikkel 9

Võttes töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohuteguritega kokkupuute suhtes ennetus- ja kaitsemeetmeid vastavalt riigisisesele õigusele ja tavale, püüab iga liige:

- a) laiendada töötervishoiuteenuseid järk-järgult kõigile töötajatele kõigis majandusharudes, keskendudes eelisjärjekorras sektoritele ja ametitele, kus töötajatel on suur oht bioloogiliste ohuteguritega kokku puutuda, ning töötajatele, kes võivad vajada erilist kaitset;
- b) hõlbustada riikliku tervishoiu- ja töötaristu, erialateadmiste ja ressursside koordineerimist ja tõhusat kasutamist töötajatele töötervishoiuteenuste osutamiseks.

V. Tööõnnetuste ja kutsehaiguste aruandlus, registreerimine ja nendest teatamine ning andmete kogumine

Artikkel 10

Vastavalt riigisisestele tingimustele ja tavadele ning tööandjate ja töötajate kõige esinduslikumate organisatsioonidega konsulteerides iga liige kehtestab, rakendab ja vaatab korrapäraselt läbi protseduurid, mille kohaselt:

- a) tööandja või riikliku õiguse või tava kohaselt muu vastutav isik korraldab töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest tingitud tööõnnetusi, kutsehaigusi ja vajaduse korral ohtlike juhtumeid käsitlevat aruandlust, nende registreerimist, nendest teatamist ja nende uurimist;
- b) koostatakse ja avaldatakse igal aastal statistikat, mis sisaldab sooliselt liigendatud andmeid töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest tingitud

tööõnnetuste, kutsehaiguste ja vajaduse korral ohtlike juhtumite kohta;

- c) pädevad asutused viivad läbi uurimisi töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest tingitud raskete tööõnnetuste, kutsehaiguste või muude tervisekahjustuste kohta;
- d) avaldatakse igal aastal teavet riikliku tööohutuse ja töötervishoiu poliitika raames võetud meetmete kohta, mis käsitlevad bioloogiliste ohuteguritega kokkupuudet töökeskkonnas;
- e) määratakse kindlaks sobiv ajavahemik töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest tingitud kutsehaigusi ja vigastusi käsitlevate dokumentide säilitamiseks, võttes arvesse selliste haiguste latentsusperioodi.

Artikkel 11

Tööandjate ja töötajate kõige esinduslikumate organisatsioonidega konsulteerides ning kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga, asjakohaste rahvusvaheliste standardite ja teadusliku arenguga iga liige:

- a) vaatab korrapäraselt läbi kutsehaiguste riiklikud loetelud nende ennetamise, registreerimise, nendest teatamise ja vajaduse korral hüvitise maksmise eesmärgil;
- b) ajakohastab vajaduse korral neid loetelusid, et lisada sinna kõik haigused, mille puhul on teaduslikult või riiklikele tingimustele ja tavadele vastavate meetoditega kindlaks tehtud otsene seos töökeskkonna bioloogiliste ohuteguritega kokkupuute ja haiguse vahel.

VI. Töövigastushüvitised

Artikkel 12

Iga liige tagab, et töökeskkonnas esinevate bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest tingitud haigestumine, vigastus, töövõimetus või surm annab õiguse saada töövigastus- või kahjuhüvitist vastavalt riigisisesele õigusele ja tavale.

VII. Õigusaktide järgimine

Artikkel 13

1. Iga liige tagab töökeskkonna bioloogiliste ohuteguritega kokkupuudet käsitlevate riiklike õigusaktide jõustamise piisava ja asjakohase kontrollisüsteemi ning vajaduse korral muude mehhanismide abil, mis tagavad nende järgimise, sealhulgas tööandjatele, töötajatele ja nende esindajatele tehnilise teabe ja nõuannete andmine, ning eraldavad nende ülesannete täitmiseks piisavalt vahendeid ja toetust.
2. Iga liige tagab, et tööinspektorid ja vajaduse korral muud ametnikud, kelle ülesanded on seotud bioloogiliste ohutegurite ja riskidega töökeskkonnas:
 - a) läbivad neid ohutegureid ja riske käsitleva väljaõppe;

- b) edendavad asjakohaste riiklike õigusaktide järgimist hinnates süstemaatilist lähenemist tööohutusele ja töötervishoiule;
- c) omavad selgeid ja toimivaid ohutusprotokolle ülesannete täitmisel isikliku ohutuse tagamiseks;
- d) saavad oma tööandjalt sobivad kaitsevahendid.

Artikkel 14

Iga liige kehtestab vastavalt riigisisesele õigusele ja tavale piisavad karistused ja parandusmeetmed töökeskkonna bioloogilisi ohutegureid käsitlevate õigusaktide rikkumise eest ning tagab nende tõhusa kohaldamise.

VIII. Tööandjate kohustused ja vastutus

Artikkel 15

Tööandjad tagavad mõistlikult teostatavas ulatuses, et nende kontrolli all olevas töökeskkonnas ei esine bioloogiliste ohtudega kokkupuute tõttu riske ohutusele ja tervisele, võttes asjakohaseid ja vajalikke ennetus- ja kaitsemeetmeid.

Artikkel 16

Tööandjad võtavad kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga ning kohaldatavate kollektiivlepingutega töökeskkonna bioloogiliste riskide hindamise tulemusel mõistlikult teostatavas ulatuses ennetus- ja kaitsemeetmeid, tagades vajaduse korral kokkupuute ja riski erinevate tasemete, sealhulgas naiste ja meeste kokkupuute ja riski erinevuste arvessevõtmise. Eelkõige nad:

- a) kehtestavad töötajate ja nende esindajatega konsulteerides piisavad ja asjakohased süsteemid, mille kohaselt korraldatakse, vaadatakse läbi ja vajaduse korral ajakohastatakse bioloogiliste ohutegurite tõttu töötajate tervisele ja ohutusele tekkivate riskide hindamisi, võttes nõuetekohaselt arvesse töötajaid, kes võivad vajada erikaitset;
- b) võtavad kõik mõistlikud ja teostatavad meetmed, et kõrvaldada töökeskkonnast bioloogilised ohutegurid või kui see ei ole võimalik, kontrollida ja vähendada nende ohutegurite põhjustatud riske, võttes nõuetekohaselt arvesse kontrollivahendite hierarhiat;
- c) rakendavad tõhusaid ennetus- ja kaitsemeetmeid, võttes arvesse bioloogiliste ohutegurite omadusi ja pädevate asutuste läbiviidud bioloogiliste riskide hindamise tulemusi, kui need on olemas;
- d) tagavad kontrollivahendite hierarhia kohaselt töötajatele tasuta piisavad isikukaitsevahendid koos nende kasutamise väljaõppega ning hooldavad ja asendavad neid vastavalt vajadusele;
- e) korraldavad töökeskkonna ja töötajate tervise regulaarset järelevalvet, mis on tööriske arvestades piisav ja asjakohane, et bioloogilisi ohutegureid ja nende võimalikku mõju

varakult avastada;

- f) jälgivad tööprotsesse ja hindavad regulaarselt ennetus-, kaitse- ja kontrollimeetmete tõhusust, sealhulgas sobivate isikukaitsevahendite olemasolu;
- g) rakendavad ettevaatusabinõusid, kui olemasolev teave ei ole riskide adekvaatseks hindamiseks piisav;
- h) annavad juhtidele, juhatajatele ja töötajatele tasustatud tööajal ja võimaluse korral tavapärase tööaja sees ning samuti töötajate esindajatele sobivate ja regulaarsete ajavahemike järel teavet, juhiseid ja väljaõpet töökeskkonna bioloogiliste ohutegurite ning kohaldatavate ennetus- ja kaitsemeetmete kohta;
- i) tagavad, et kõiki töötajaid teavitatakse töömeetodite materjalide või uuel teabel põhineva riskihinnangu muutumise korral ning vajadusel regulaarsete ajavahemike järel bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest tingitud riskidest ning kohaldatavatest ennetus- ja kaitsemeetmetest sobival viisil, ligipääsetaval kujul ja arusaadavas keeles enne selliste riskidega seotud tööde alustamist;
- j) uurivad töökeskkonnas bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutumisega seotud tööõnnetusi, kutsehaigusi ja vajaduse korral ohtlikke juhtumeid, et selgitada välja nende põhjused ja võtta koostöös tööohutuse ja töötervishoiu komiteede või töötajate esindajatega vajalikke meetmeid sarnaste juhtumite kordumise vältimiseks, ning säilitavad andmed bioloogiliste ohuteguritega seotud juhtumite kohta.

Artikkel 17

Kui kaks või enam tööandjat tegutsevad ühel töökohal samaaegselt, otsustavad nad ühiselt, kuidas tagada töötajate ohutus ja tervisekaitse seoses töökeskkonnas bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutumisega, ilma et see piiraks iga tööandja vastutust oma töötajate eest.

Artikkel 18

Tööandjad koostavad vastavalt oma tegevuse ulatusele ja laadile valmisoleku- ja reageerimisplaanid ning protseduurid töökeskkonna bioloogiliste ohuteguritega seotud õnnetuste, intsidentide ja hädaolukordade korral tegutsemiseks, võttes arvesse nakkushaiguste puhanguid. Need plaanid ja protseduurid peavad olema kooskõlas pädevate asutuste juhistega.

IX. Töötajate ja nende esindajate õigused ja kohustused

Artikkel 19

Seoses bioloogiliste ohuteguritega töökeskkonnas on töötajatel ja vajaduse korral nende esindajatel õigus:

- a) olla konsulteeritud küsimustes, mis käsitlevad bioloogiliste ohutegurite kindlakstegemist ja tööandja või pädevate asutuste läbiviidavat riskihindamist;

- b) saada teavet ja väljaõpet bioloogiliste ohutegurite ja riskide kohta töökeskkonnas ning asjakohaste ennetus- ja kaitsemeetmete ja nende rakendamise kohta;
- c) olla konsulteeritud küsimustes, mis käsitlevad ennetus- ja kaitsemeetmeid nende ja teiste töötajate kaitsmiseks ning olla kaasatud nende rakendamisse;
- d) esitada päringuid ja saada tööandjalt teavet asjakohaste aspektide kohta, mis on seotud bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutega töökeskkonnas;
- e) osaleda tööõnnetuste, kutsehaiguste ja vajaduse korral ohtlike juhtumite uurimises ning olla konsulteeritud küsimustes, mis käsitlevad nende uurimiste järeldusi;
- f) saada aruandeid töötajate tervise jälgimise kohta kooskõlas isiku- ja terviseandmete konfidentsiaalsuse nõuetega;
- g) esitada kooskõlas riigisisese õiguse ja tavaga pädevatele asutustele kaebusi, kui nad leiavad, et võetud meetmed ja kasutatavad vahendid ei ole adekvaatse ennetuse ja kaitse tagamiseks piisavalt tõhusad;
- h) saada vastavalt riigisisesele õigusele ja tavale ning töötervishoiuteenistuse soovitusel üle viidud teisele tööle, kui konkreetsel töökohal töötamise jätkamine on tervislikel põhjustel vastunäidustatud, tingimusel, et selline töö on saadaval ja et neil on vajalik kvalifikatsioon või neid on võimalik selliseks tööks välja õpetada;
- i) saada vastavalt riigisisesele õigusele ja tavale arstiabi ja taastusravi haigestumise või vigastuse korral, mille põhjustas või mida süvendas töökeskkonnas bioloogilise ohuteguriga kokkupuutumine;
- j) olla kaitstud igasuguse diskrimineerimise eest bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutest põhjustatud haigusse nakatumise või selle ülekandmise tõttu;
- k) omada ligipääsu tõhusatele teavituskanalitele, et teatada pädevatele asutustele bioloogiliste ohutegurite ja riskidega seotud tööohutuse ja töötervishoiu küsimustest.

Artikkel 20

Ettevõtte tasandil peab olema kehtestatud kord, mille kohaselt on töötajatel töökeskkonna bioloogiliste ohutegurite suhtes muu hulgas järgmised kohustused:

- a) järgida ettenähtud tööohutuse ja töötervishoiu meetmeid vastavalt saadud juhistele ning tööandja antud väljaõppele ja vahenditele, sealhulgas käsitseda ja kasutada nõuetekohaselt neile kõnealusel eesmärgil kättesaadavaks tehtud sobivaid isikukaitsevahendeid, rajatisi ja muud varustust;
- b) teatada viivitamata oma otsesele juhile igast tööolukorrast, mis võib nende arvates põhjustada kokkupuudet bioloogilise ohuteguriga või ohustada tema enda või teiste inimeste ohutust või tervist;
- c) teha koostööd oma tööandja ja teiste töötajatega, et asjakohaselt kindlaks teha ja rakendada bioloogiliste ohuteguritega seotud tööohutuse ja töötervishoiu meetmeid.

Artikkel 21

Seoses bioloogiliste ohuteguritega töökeskkonnas on töötajatel lisaks eespool sätestatud õigustele ja kohustustele:

- a) õigus eemalduda tööolukorrast ilma lubamatute tagajärgedeta, kui neil on põhjendatud alus arvata, et nende elu või tervis on otseses ja suures ohus;
- b) kohustus teatada viivitamata oma otsesele juhile igast tööolukorrast, mille puhul neil on põhjendatud alus arvata, et see kujutab endast otsest ja suurt ohtu nende elule või tervisele;
- c) õigus mitte saada tööandjalt nõuet, et nad pöörduksid tagasi tööle, kus on jätkuvalt otsene ja suur oht elule või tervisele, kuni tööandja on vajaduse korral võtnud tõhusaid parandusmeetmeid.

X. Kohaldamismeetodid

Artikkel 22

Iga liige jõustab käesoleva konventsiooni sätteid tööandjate ja töötajate kõige esinduslikumate organisatsioonidega konsulteerides õigusaktide ja kollektiivlepingute või muude riigisisestele tingimustele ja tavadele vastavate meetmete kaudu.

XI. Normatiivne keel

Artikkel 23

Käesoleva konventsiooni kohaldamisel tõlgendatakse mis tahes üldise grammatilise meessoovi vormi kasutamist nii, et see ei ole välistav ja hõlmab ka naisi, kui kontekstist ei tulene selgelt teisiti.

XII. Lõppsätted

Artikkel 24

Konventsiooni ametlikud ratifitseerimiskirjad saadetakse registreerimiseks Rahvusvahelise Tööstööbüroo peadirektorile.

Artikkel 25

1. Konventsioon on siduv ainult nendele Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni liikmetele, kelle ratifitseerimiskirjad on Rahvusvahelise Tööstööbüroo peadirektor registreerinud.
2. Konventsioon jõustub kaheteistkümne kuu möödudes päevast, mil peadirektor on registreerinud kahe liikme ratifitseerimiskirjad.
3. Pärast seda jõustub konventsioon liikme suhtes kaksteist kuud pärast tema ratifitseerimiskirja registreerimise kuupäeva.

Artikkel 26

1. Konventsiooni ratifitseerinud liige võib selle denonsseerida, edastades teate registreerimiseks Rahvusvahelise Tööstööbüroo peadirektorile, kui konventsiooni esmakordse jõustumise kuupäevast on möödunud kümme aastat. Denonsseerimine jõustub ühe aasta möödudes sellekohase teate registreerimisest alates.

2. Liige, kes on konventsiooni ratifitseerinud ja ei kasuta eelmises lõikes nimetatud kümne aasta pikkuse perioodi täitumise järel ühe aasta jooksul käesoleva artikliga antud denonsseerimise õigust, on kohustatud konventsiooni täitma veel kümme aastat ja võib seejärel käesolevas artiklis sätestatud tingimuste kohaselt konventsiooni denonsseerida iga uue kümne aasta pikkuse perioodi esimese aasta jooksul.

Artikkel 27

1. Rahvusvahelise Tööstööbüroo peadirektor teavitab kõiki Rahvusvahelise Tööstööorganisatsiooni liikmeid organisatsiooni liikmete poolt teatavaks tehtud kõikide ratifitseerimiskirjade, deklaratsioonide ja denonsseerimiste registreerimisest.

2. Kui peadirektor teavitab organisatsiooni liikmeid konventsiooni jõustamiseks vajalikust viimasest ratifitseerimisest, juhhib ta organisatsiooni liikmete tähelepanu konventsiooni jõustumise kuupäevale.

Artikkel 28

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikli 102 kohaselt edastab Rahvusvahelise Tööstööbüroo peadirektor kõigi eelmise artikli kohaselt registreeritud ratifitseerimiskirjade, deklaratsioonide ja denonsseerimiste kõik üksikasjad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile registreerimiseks.

Artikkel 29

Kui Rahvusvahelise Tööstööbüroo haldusnõukogu peab seda vajalikuks, esitab ta peakonverentsile aruande konventsiooni toimimise kohta ning uurib selle muutmise küsimuse konverentsi päevakorda võtmise soovitatavust.

Artikkel 30

1. Kui peakonverents võtab vastu uue konventsiooni, mis muudab käesolevat konventsiooni, ja kui uus konventsioon ei näe ette teisiti:

a) olenemata artiklist 26 toob uue muudetud konventsiooni ratifitseerimine liikme poolt kaasa käesoleva konventsiooni *ipso jure* viivitamata denonsseerimise, kui uus muudetud konventsioon hakkab kehtima;

b) käesolev konventsioon ei ole enam liikmetele ratifitseerimiseks avatud uue muudetud konventsiooni jõustumise kuupäevast alates.

2. Käesolev konventsioon jääb kehtima nende liikmete suhtes, kes on selle ratifitseerinud, kuid ei ole ratifitseerinud muudetud konventsiooni.

Artikkel 31

Konventsiooni inglise-, prantsuse- ja hispaaniakeelsed tekstid on võrdselt autentsed.